

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 grudnia 2025 r.

Pozycja 320

POSTANOWIENIE

z dnia 24 września 2025 r.

Sygn. akt Ts 72/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bartłomiej Sochański – przewodniczący

Krystyna Pawłowicz – sprawozdawca

Michał Warciński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 27 marca 2024 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.B.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 23 marca 2022 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił o zbadanie zgodności art. 306 § 1 w związku z art. 426 § 1 oraz art. 465 § 1 i 2 w związku z art. 459 § 1 i 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewidują „środka odwoławczego umożliwiającego zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie nieuwzględnienia zażalenia i utrzymania w mocy postanowienia Prokuratora Prokuratury Rejonowej (...) o odmowie wszczęcia śledztwa”, z art. 176 ust. 1 w związku z art. 78, art. 45, art. 77 ust. 2 oraz art. 2 Konstytucji.

Postanowieniem z 27 marca 2024 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 17 kwietnia 2024 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Trybunał stwierdził, że kwestionowane regulacje nie były podstawą orzeczenia wskazanego przez skarżącego jako ostateczne, a dodatkowo stawiane przez niego zarzuty są oczywiście bezzasadne (skarżący zrealizował swoje prawa gwarantowane przez art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 w związku z art. 2 Konstytucji, a art. 176 ust. 1 Konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli).

W zażaleniu z 24 kwietnia 2024 r. (data nadania) pełnomocnik skarżącego zaskarżył w całości powyższe postanowienie, zarzucając mu:

1) naruszenie art. 79 ust. 1 Konstytucji poprzez jego błędną wykładnię przez uznanie, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia prawa do zaskarżenia postanowienia sądu wymaga dysponowania przez skarżącego orzeczeniem stwierdzającym brak możliwości zaskarżenia, podczas gdy przesłanką wniesienia skargi konstytucyjnej jest posiadanie przez skarżącego ostatecznego orzeczenia (a skarżący ten warunek spełnia);

2) niewłaściwe zastosowanie art. 61 ust. 4 pkt 1 i 3 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK skutkujące odmową nadania skardze dalszego biegu, pomimo że spełnia ona wymogi określone w ustawie (s. 2 zażalenia).

Skarżący podniósł, że z art. 79 ust. 1 Konstytucji „nie wynika jakoby z ostatecznego orzeczenia miał wynikać brak możliwości jego zaskarżenia czy aby orzeczenie to zawierało rozstrzygnięcie co do praw skarżącego do sądowej kontroli postanowienia o utrzymaniu w mocy postanowienia Prokuratora odmawiającego wszczęcia śledztwa”. Ponadto wskazane w skardze ostateczne orzeczenie „stwierdza brak możliwości jego zaskarżenia” (ponieważ w zamieszczonym w nim zarządzeniu o doręczeniu zaznaczono, jest ono prawomocne – por. s. 4 zażalenia).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu trafnie ustalił istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że postanowienie o odmowie nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie zasługują na uwzględnienie.

3. Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie podzielił pogląd wyrażony w postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu, że określone w skardze przepisy w kwestionowanym zakresie nie były podstawą orzeczenia wskazanego przez skarżącego jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, przesłanką wniesienia skargi konstytucyjnej nie jest posiadanie przez skarżącego dowolnego ostatecznego orzeczenia – orzeczenie to musi bowiem nie tylko mieć charakter ostateczny, ale także powinno być wydane na podstawie kwestionowanych w skardze regulacji oraz naruszać wymienione w skardze wolności lub prawa konstytucyjne (por. art. 79 ust. 1 Konstytucji). W analizowanej sprawie warunek ten nie został spełniony – przedmiotem wskazanego przez skarżącego orzeczenia była kontrola postanowienia prokuratora w sprawie odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego, podczas gdy stawiane w skardze zarzuty dotyczyły braku zażalenia na postanowienie sądu w tym przedmiocie.

Zastosowana w skardze wykładnia art. 79 ust. 1 Konstytucji nie tylko nie była więc nieprawidłowa, lecz należy ją uznać za utrwalony pogląd prawny (por. postanowienie pełnego składu TK z 10 marca 2015 r., sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35).

Skarżący w zażaleniu nie wskazał powodów uzasadniających odstąpienie od dotychczasowego stanowiska Trybunału w omawianej materii. Powodem tym nie może być w szczególności pouczenie skarżącego o braku prawa do zażalenia (odnotowane w zarządze-

niu o doręczeniu orzeczenia skarżącemu). Nie stanowi ono bowiem ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, lecz informację o obowiązujących przepisach prawa.

4. Trybunał Konstytucyjny ponownie przypomniał, że sygnalizowany w skardze problem sądowej kontroli postanowień prokuratora był już wielokrotnie przedmiotem jego oceny (por. np. wyrok z 12 maja 2003 r., sygn. SK 38/02, OTK ZU nr 5/A/2003, poz. 38, druga podstawa odmowy nadania skardze dalszego biegu oraz trzeci i czwarty zarzut zażalenia). W ślad za dotychczasowym orzecznictwem, także w zaskarżonym postanowieniu Trybunał przyjął, że na etapie postępowania przygotowawczego prawo potencjalnego pokrzywdzonego wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji realizuje się przez możliwość poddania postanowień prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego kontroli sądowej. Konstytucja nie wymaga jednak, aby kontrola ta była dwuinstancyjna.

Także w tym wypadku skarżący nie zawarł w zażaleniu wystarczających kontrargumentów dla tego poglądu prawnego Trybunału. Zawarta w nim propozycja zmiany obecnego modelu kontroli postanowień prokuratora przez sąd ma charakter postulatu legislacyjnego, który powinien być skierowany do ustawodawcy.

Mając powyższe na względzie, Trybunał postanowił jak w sentencji.